

Notat om hjælp til sygebehandling efter aktivlovens § 82

Til brug for behandling af temasager uge 14 2019.

Indhold

- I. *Indledning*
- II. *Lovgrundlag*
- III. *Generelt*
- IV. *Betingelser for ret til hjælp til sygebehandling*
- V. *Praksis – Ankestyrelsens principafgørelser*
- VI. *De konkrete mødesager*

I. Indledning

Temaet for mødet er hjælp til sygebehandling efter lov om aktiv socialpolitik § 82.

Der er også behandlet enkelte sager om hjælp til sygebehandling efter integrationslovens § 36. Dette gør ingen forskel for behandling af sagerne, da integrationslovens § 36 er identisk med aktivlovens § 82, det er således de samme betingelser, som skal være opfyldt for, at ansøger kan få hjælp.

Det beskrevne i dette notat vedrørende aktivlovens § 82 gør sig således også gældende for sager, som skal behandles efter integrationslovens § 36.

Aktivlovens § 82 er aktivlovens generelle regel om hjælp til sygebehandling. Aktivloven indeholder herudover en specialbestemmelse om tilskud til tandpleje for visse persongrupper. De tandsager, som er behandlet i forbindelse med mødet, er sager som udelukkende skal behandles efter aktivlovens § 82. Praksis vedrørende tandsager, som den kommer til udtryk i mødesagerne, er således udelukkende gældende for tandsager, som alene skal behandles efter aktivlovens § 82.

II. Lovgrundlag

Lov om aktiv socialpolitik

Lov nr. 455 af 10. juni 1997, jf. lovebekendtgørelse nr. 269 af 21. marts 2017.

Hjælp i særlige tilfælde

§ 82. Kommunen kan yde hjælp til udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende, der ikke kan dækkes efter anden lovgivning, hvis ansøgeren ikke har økonomisk mulighed for at betale udgifterne. Der kan kun ydes hjælp, hvis behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder. Der kan kun undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter til behandling uden for det offentlige behandlingssystem. Dette forudsætter, at der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem, og at behandlingen i hvert enkelt tilfælde er lægeligt velbegrunder.

§ 88. En person kan normalt ikke få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp.

Lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven)

Lov nr. 474 af 1. juli 1998, jf. lovbekendtgørelse nr. 1127 af den 11. oktober 2017

Kapitel 6

§ 36. Kommunalbestyrelsen kan yde udlændinge hjælp til udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende, der ikke kan dækkes efter anden lovgivning, hvis den pågældende eller dennes ægtefælle ikke har økonomisk mulighed for at betale udgifterne. Der kan kun ydes hjælp, hvis behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder. Der kan kun undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter til behandling uden for det offentlige behandlingssystem. Dette forudsætter, at der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem, og at behandlingen i hvert enkelt tilfælde er lægeligt velbegrunder.

Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (retssikkerhedsloven)

Lov nr. 453 af 10. juni 1997, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 1064 af 21. august 2018.

Kapitel 3a

§ 10. Myndigheden har ansvaret for, at sager, der behandles efter denne lov, er oplyst i tilstrækkeligt omfang til, at myndigheden kan træffe afgørelse.

§ 11. Myndigheden kan anmode personer, der søger om eller får hjælp, om

- 1) at medvirke til at få de oplysninger frem, som er nødvendige for at afgøre, hvilken hjælp de er berettiget til, og
- 2) at lade sig undersøge hos en læge eller blive indlagt til observation og behandling som led i sagsbehandlingen.

Stk. 2. Personer, der får hjælp, har pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

§ 11 a. Myndigheden kan efter forudgående samtykke fra den, der søger om eller får hjælp, forlange, at andre offentlige myndigheder, uddannelsesinstitutioner, sygehuse, læger, psykologer, autoriserede sundhedspersoner i øvrigt og personer, der handler på disses ansvar, arbejdsløshedskasser, pengeinstitutter, arbejdsgivere og private, der udfører opgaver for det offentlige, giver oplysninger om den pågældende, der er nødvendige for at behandle sagen. Dette gælder også oplysninger om en persons rent private forhold og andre fortrolige oplysninger, ligesom myndigheden kan indhente lægejournaler, sygehusjournaler eller udskrifter heraf. Myndigheden kan forlange, at der optages retsligt forhør i overensstemmelse med retsplejelovens § 1018, hvis oplysningerne ikke videregives.

Stk. 2. Myndigheden kan uden samtykke til brug for behandlingen af en enkelt sag eller til brug for generel kontrol kræve oplysninger om økonomiske forhold og ferieforhold om den, der ansøger om eller får hjælp, og dennes ægtefælle eller samlever, fra andre offentlige myndigheder samt fra arbejdsløshedskasser. Tilsvarende oplysninger kan indhentes om andre husstandsmedlemmer. Oplysninger kan samkøres og sammenstilles med data fra myndighedens egne, andre myndigheders og arbejdsløshedskassers it-systemer, når dette er nødvendigt for at kontrollere, om betingelserne for at yde hjælp er opfyldt, herunder med henblik på efterfølgende kontrol af, om der er sket fejl eller misbrug i forbindelse med ydelse af hjælp. Oplysningerne kan indhentes, selv om den person, som oplysningerne vedrører, ikke bor i den kommune, som indhenter oplysningerne.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan uden samtykke fra borgeren forlange at få nødvendige oplysninger om økonomiske forhold fra pengeinstitutter og arbejdsgivere til brug for stikprøvekontrol i sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. med henblik på at kontrollere pensionistens indkomst- og formueforhold. Oplysningerne kan sammenstilles med øvrige oplysninger om økonomiske forhold, som kommunen er i besiddelse af med henblik på kontrol af, om der er sket misbrug i forbindelse med udbetaling af social pension.

Stk. 4. Adgang til oplysninger efter stk. 2, som vedrører optjente feriedage, optjent feriegodtgørelse, tidspunktet for afholdelse af ferie og udbetalinger af feriepenge, og som er registreret i Feriekonto, skal ske via den elektroniske adgang, som Feriekonto stiller til rådighed.

Stk. 5. Myndigheden kan få terminaladgang til de nødvendige oplysninger som nævnt i stk. 1 og 2 i indkomstregisteret, jf. § 7 i lov om et indkomstregister. I det omfang oplysningerne som nævnt i stk. 1 eller 2 findes i indkomstregisteret, skal myndigheden indhente oplysningerne herfra, jf. dog stk. 4.

Stk. 6. Ved klage til Ankestyrelsen kan samtykke til at indhente oplysninger efter § 11 a, stk. 1, indhentes ved, at borgeren i den skriftlige bekræftelse af, at en klage er modtaget, bliver gjort opmærksom på, hvilke typer af oplysninger det kan blive nødvendigt at indhente, og får en frist til eventuelt at gøre indsigelse imod dette. Tilsvarende gælder ved Udbetaling Danmarks behandling af sager efter lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. for personer med bopæl i udlandet.

§ 11 b. Hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11, stk. 1, nr. 1 og 2, eller ikke giver samtykke til, at myndigheden kan indhente oplysninger, jf. § 11 a, stk. 1, skal myndigheden behandle sagen om hjælp på det foreliggende grundlag, medmindre oplysninger kan indhentes uden samtykke, jf. § 11 a, stk. 2, og § 11 c.

§ 11 c. Hvis det er nødvendigt for sagens behandling, kan kravet om samtykke efter § 11 a, stk. 1 og 6, fraviges i sager om

- 1) særlig støtte til børn og unge efter kapitel 11 i lov om social service, hvor myndighederne kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse uden forældrenes samtykke, samt i forbindelse med undersøgelser efter § 50 i lov om social service,
- 2) førtidspension, hvor myndigheden kan påbegynde en sag eller træffe afgørelse i en sag, uden af den pågældende person selv har rettet henvendelse herom, jf. § 17 i lov om social pension,
- 3) frakendelse af førtidspension, jf. § 44, stk. 1, i lov om social pension, og frakendelse eller overflytning til anden pension, jf. § 44, stk. 1, i lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v.,
- 4) tilbagebetaling af sociale ydelser
- 5) indstilling til Statsforvaltningen om at træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud uden samtykke efter § 129 a i lov om social service og

6) mellemkommunal refusion, jf. § 9 c, for så vidt angår følgende oplysninger om den borger, der ydes refusion for:

- a) Cpr-nummer.
- b) Hjemmel til udgiften.
- c) Udgiftens elementer.
- d) Antal af enheder.

Stk. 2. Hvis det er nødvendigt for behandlingen af en sag efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden desuden uden samtykke anmode private, der har kendskab til forholdene, om at give oplysninger, der er nødvendige for at behandle sagen. Myndigheden skal ved anmodningen gøre opmærksom på, at den adspurgte ikke er forpligtet til at svare.

Stk. 3. I sager efter stk. 1, nr. 1, kan myndigheden uden samtykke forlange oplysninger efter § 11 a, stk. 1, og indhente oplysninger efter § 11 c, stk. 2, om personer, der er part i sagen, samt om forældremyndighedsindehaverens samlever eller ægtefælle.

Stk. 4. Myndigheden skal uanset adgangen til at indhente oplysninger uden samtykke, jf. stk. 1-3, forsøge at få samtykke til at indhente oplysningerne.

Myndighedens oplysningspligt

§ 12. *Myndigheden skal give borgeren skriftlig besked om*

- 1) myndighedens adgang til at indhente oplysninger efter §§ 11 a og 11 c og til at foretage kontrol efter § 12 a,
- 2) adgangen til at udveksle oplysninger og foretage kontrol efter kapitel 3 og 3 a i lov om Udbetaling Danmark,
- 3) konsekvenserne, hvis borgeren ikke medvirker, jf. § 11 b,
- 4) hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen og
- 5) muligheden for, at borgeren kan blive mødt med et tilbagebetalingskrav og eventuelt blive tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 289 a og efter § 12 b i denne lov eller § 14 i lov om Udbetaling Danmark, hvis borgeren ikke oplyser om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

Kapitel 9

Ankestyrelsens afgørelser

§ 52 a. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over kommunalbestyrelsens afgørelser, når det er fastsat ved lov, at sagerne kan påklages til Ankestyrelsen, jf. dog § 52 c.

Stk. 2. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager om klage over afgørelser, der er behandlet af Udbetaling Danmark, og hvor der ikke er tvivl om afgørelsen.

Stk. 3. Ankestyrelsen træffer afgørelse uden medvirken af beskikkede medlemmer i sager efter adoptionsloven, børneloven, forældreansvarsloven, lov om børns forsørgelse, § 23 a, stk. 2, i lov om opkrævning af underholdsbidrag, lov om ægteskabets retsvirkninger, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning, navneloven og § 56 a, stk. 4, i udlændingeloven, jf. dog § 52 c, stk. 1.

Stk. 4. I sager omfattet af stk. 1-3 kan Ankestyrelsen i tilfælde, hvor der er tale om en øjeblikkelig opstået trangssituation, eller hvor der i øvrigt er særligt behov herfor, træffe en foreløbig afgørelse. Ankestyrelsen skal snarest muligt træffe en endelig afgørelse i sagen.

Afgørelser på møder

§ 52 b. I sager, der ikke er omfattet af § 52 a, træffer Ankestyrelsen afgørelse på et møde, jf. dog § 53, stk. 2.

§ 52 c. Når Ankestyrelsen skønner, at en sag, der er omfattet af § 52 a, stk. 1 eller 3, har principiel eller generel betydning, træffes afgørelse i sagen på et møde efter reglerne om udvidet votering, jf. § 55, stk. 2, nr. 1.

Stk. 2. Ankestyrelsen kan i sager, som er omfattet af § 52 a, stk. 1, beslutte, at afgørelse skal træffes på et møde eller ved skriftlig indstilling til medlemmerne, jf. § 53, stk. 1-3

Kapitel 10

Almindelige klageregler

Klageadgang

§ 60. Når det fremgår af lovgivningen, kan kommunalbestyrelsens, herunder jobcenterets, afgørelser

indbringes for Ankestyrelsen eller Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg.

Stk. 2. Det er kun den person, som afgørelsen vedrører, der kan klage over afgørelsen. Dog kan klager over afgørelser i spørgsmål om konkurrenceforvridning efter § 33, stk. 1, og §§ 49 og 65 i lov om en aktiv beskæftigelsesindsats tillige indbringes for Ankestyrelsens Beskæftigelsesudvalg af andre, som har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Stk. 3. Afgørelser om det generelle serviceniveau, herunder hvilke tilbud og pladser der skal være til

rådighed i kommunen og takster for tilbuddene, kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

III. Generelt

I dette afsnit, er de relevante afsnit fra vejledningen til aktivlovens kapitel 10 og vejledning om lov om aktiv socialpolitik gengivet.

De relevante afsnit fra vejledningerne er gengivet, da de giver en god generel beskrivelse af reglerne, og der ikke er noget i vejledningerne, som er i strid med Ankestyrelsens praksis.

Det skal dog bemærkes, at nogle af de principafgørelser, som der er henvist til i vejledningerne, nu er ophævede og indarbejdet i nyere principafgørelser. De er således stadig udtryk for praksis, men er blot erstattet af nyere afgørelser.

Vejledning om hjælp i særlige tilfælde og hjælp til efterlevende efter kapitel 10 og 10 a i lov om aktiv socialpolitik

Vejledning nr. 10309 af 20. december 2016

Kapitel 1

4. Aktivlovens kapitel 10 indeholder regler om hjælp til bl.a. rimeligt begrundede enkeltudgifter, hjælp til sygebehandling, medicin og tandpleje samt hjælp til flytning. Der er tale om hjælp, som ikke er løbende hjælp til forsørgelse i modsætning til fx kontanthjælp. Hjælpen efter kapitel 10 er skattefri efter ligningslovens § 7, nr. 9 og påvirker ikke modtagerens personfradrag.

Hjælpen efter §§ 81, 81a, 82, 83, 84 og 85 er trangsbestemt. Det betyder, at der kun kan ydes hjælp efter disse bestemmelser, hvis ansøgeren ikke selv har økonomisk mulighed for at betale udgiften.

Ved vurderingen af, om ansøgeren selv har mulighed for at betale udgiften, lægges der vægt på ansøgerens rådighedsbeløb og formue. Der lægges også vægt på, om ansøgeren har mulighed for at betale udgiften ved hjælp af en afdragsordning eller ved hjælp af et lån. Som udgangspunkt er det forholdene på tidspunktet for kommunens afgørelse, der er afgørende for, om betingelserne for hjælp er opfyldt.

Hjælp efter aktivlovens kapitel 10 er subsidiær i forhold til hjælp efter anden lovgivning. Aktivlovens § 83 om hjælp til samværsudgifter skal dog anvendes forud for pensionslovens regler om personligt tillæg. Se nærmere nedenfor under pkt. 44.

Rådighedsbeløb

5. Rådighedsbeløbet fastlægges med udgangspunkt i de månedlige nettoindtægter fratrukket de rimelige og nødvendige faste udgifter. Rådighedsbeløbet skal dække udgifterne til mad, tøj og andre udgifter, se fx principafgørelse 75-14.

Rimelige og nødvendige faste udgifter kan for eksempel være udgifter til husleje, herunder el, vand og varme, telefonabonnement, internet, børnepasning og børnebidrag. Eksemplerne er ikke udtømmende. Udgiften til børnebidrag medregnes som en rimelig og nødvendig udgift i det omfang, bidraget betales, se principafgørelse 55-15.

Som eksempler på udgifter, der som udgangspunkt ikke medregnes, kan nævnes udgifter til håndkøbsmedicin, afdrag på gæld, kabel-tv, ulykkesforsikring og privatskole, se principafgørelserne 27-15 og 75-14.

Formue

6. Hvis ansøgeren har formue i form af kontantbeløb eller andre formuegoder, der kan dække den ansøgte udgift, kan der ikke ydes trangsbestemt hjælp. Hvis formuen består af andre formuegoder, er det en betingelse, at ansøgeren har mulighed for at realisere formuegodet, jf. principafgørelserne A-24-04 og 42-15.

Afdragsordning og lån

7. Hvis ansøgeren kan betale udgiften ved at indgå en afdragsordning eller ved at optage et lån, kan der ikke ydes trangsbestemt hjælp. Se fx principafgørelsen 102-09 om muligheden for optagelse af SU-lån. Det er dog en betingelse, at det er realistisk, at ansøgeren kan betale de løbende afdrag. Ved vurderingen heraf indgår afdragernes størrelse, afdragsordningens tidsmæssige udstrækning og ansøgerens økonomi, jf. principafgørelse 75-14.

Det kan ikke uden videre lægges til grund, at borgeren kan opnå en afdragsordning. Det er en del af sagens oplysning, og kommunen skal derfor indhente oplysninger fra borgeren, om borgeren har forsøgt at få en afdragsordning, jf. principafgørelse 18-14.

Kapitel 4

Hjælp til sygebehandling, medicin m.v.

§ 82. Kommunen kan yde hjælp til udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling eller lignende, der ikke kan dækkes efter anden lovgivning, hvis ansøgeren ikke har økonomisk mulighed for at betale udgifterne. Der kan kun ydes hjælp, hvis behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder. Der kan kun undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter til behandling uden for det offentlige behandlingssystem. Dette forudsætter, at der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem, og at behandlingen i hvert enkelt tilfælde er lægeligt velbegrunder.

23. Kommunen kan efter § 82 yde hjælp til betaling af udgifter til sygebehandling, medicin, tandbehandling og lignende, hvis

- 1) udgiften ikke dækkes efter anden lovgivning,
- 2) ansøgeren og ægtefællen ikke selv har økonomisk mulighed for at betale udgiften, og
- 3) hvis behandlingen er nødvendig og helbredsmæssig velbegrunder.

Personkreds

24. Der er ikke krav om, at ansøgeren har været ude for ændringer i sine forhold (social begivenhed).

Kontanthjælpsmodtagere, studerende og andre lavindkomstgrupper kan være omfattet af reglen. Det kan folkepensionister og førtidspensionister efter reglerne fra før 2003 derimod ikke, fordi de i givet fald skal have hjælp efter reglerne om helbredstillæg og personligt tillæg i lov om social pension og lov om højeste, mellemste, forhøjet almindelig og almindelig førtidspension m.v. personer, som modtager ydelser efter aktivloven svarende til integrationsydelses-, uddannelseshjælps eller

kontanthjælpsniveau har mulighed for at få tilskud til tandpleje efter lovens § 82 a. Hjælp efter § 82 er således subsidier i forhold til tilskud efter § 82 a, jf. punkt 30. Personer, som modtager tilskud efter § 82 a, kan søge om hjælp til egenbetalingen efter § 82.

Økonomiske forhold

25. Kommunen kan ikke yde hjælp, hvis ansøgeren eller ægtefællen har indtægter eller formue, som kan dække behovet. Støttemuligheder fra statens uddannelsesstøtte i form af stipendium og lån ligestilles i den forbindelse med en indtægt. Der kan ikke ydes hjælp til den del af udgiften, som dækkes af en privat forsikring, fx Sygeforsikring Danmark.

Kommunen skal i hvert enkelt tilfælde foretage en konkret vurdering af ansøgerens og ægtefællens

økonomiske forhold, herunder om ansøgeren har mulighed for selv at betale en del af udgiften. Se nærmere ovenfor under pkt. 4.

Behandlingen

26. Det er en betingelse for at yde hjælp, at der er tale om sygebehandling. Køb af briller anses i den sammenhæng for sygebehandling.

Ankestyrelsen har i principafgørelse 31-16 truffet afgørelse om, at behandling for overvægt ikke kan anses for sygebehandling, idet overvægt ikke i sig selv anses for at være en sygdom. Behandling af overvægt kan dog være sygebehandling, hvis behandlingen er et led i behandlingen af andre sygdomme.

Det forudsættes som udgangspunkt, at behandlingen foretages af en autoriseret sundhedsperson.

Ankestyrelsen har i principafgørelse 90-15 truffet afgørelse om, at en diagnostisk undersøgelse ved tandlægen ikke i sig selv er en behandling men en undersøgelse. Hvis den diagnostiske undersøgelse er en nødvendig forudsætning for en samlet tandbehandling, anses den for at være en del af den samlede behandling.

I principafgørelse O-107-97 er der truffet afgørelse om, at hormonbehandlinger i forbindelse med ansøgerens ønske om at blive gravid ikke var sygebehandling i bistandslovens forstand.

Kravet om, at behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssig velbegrunderet, vil som hovedregel være opfyldt, hvis behandlingen er lægeligt dokumenteret. Ved tandbehandlinger bør kommunen i forhold til at yde hjælp til egenbetalingen efter § 82 påse, at der ikke foretages behandlinger, som går ud over, hvad der er nødvendigt i hvert enkelt tilfælde. Kommunen skal i den forbindelse vurdere, om det er absolut nødvendigt at få foretaget en dyr og omfattende tandbehandling på et tidspunkt, hvor ansøgeren ikke selv har mulighed for at betale udgiften.

Hvis der ydes hjælp til medicin efter § 82, bør det fremgå præcist, hvilken medicin der er o fattet af bevillingen.

Hvis kommunen yder hjælp til sygebehandling m.v. efter § 82, kan den samtidig yde hjælp til betaling af evt. transportudgifter under forudsætning af, at mulighederne for individuelt tilskud efter sygesikringsloven er udnyttet.

Hvis kommunen ikke yder hjælp til selve sygebehandlingen, skal en ansøgning om hjælp til transportudgiften behandles efter aktivlovens § 81. Se principafgørelse 56-15.

Det offentlige behandlingssystem

27. Det er hovedreglen, at hjælp ydes til udgifter ved behandling inden for det offentlige behandlingssystem. Der kan kun undtagelsesvis ydes hjælp til udgifter ved behandling uden for det offentlige system.

Det forudsætter, at der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige system, eller at disse er udtømte, og at behandlingen i hvert enkelt tilfælde er lægeligt velbegrunderet. Ventetid på behandling i offentligt regi er ikke i sig selv et forhold, som berettiger til hjælp til behandling uden for det offentlige system.

Vejledning om lov om aktiv socialpolitik

Socialministeriets vejledning nr. 39 af 5. marts 1998

Kapitel 11

Udbetaling af hjælp

Forudgående ansøgning

§ 88. En person kan normalt ikke få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp.

Efter § 88 kan en person normalt ikke få hjælp til udgifter, som den pågældende har påtaget sig, inden vedkommende har ansøgt kommunen om hjælp.

Det svarer til gældende praksis, dog med den ændring, at kommunen fremover som hovedregel vil kunne give afslag på hjælp alene med den begrundelse, at ansøgeren har påtaget sig udgiften forud for ansøgningen.

Kravet om forudgående ansøgning gælder for både løbende hjælp og hjælp til enkeltudgifter.

Der er ikke i loven krav om, hvilken form ansøgningen skal have. En ansøgning kan derfor være skriftlig eller mundtlig.

IV. Betingelser for ret til hjælp

1. Ansøger må ikke selv have økonomisk mulighed for at afholde udgiften

Hvis ansøger selv har midler til at afholde den ansøgte udgift, har ansøger ikke ret til hjælp. Der vil i sådan en situation ikke være grund til at gøre sig nærmere overvejelser om ansøgers behandlingsbehov eller indhente yderligere oplysninger herom.

De centrale elementer i vurderingen af om ansøger selv kan afholde den ansøgte udgift, som alle er omtalt og uddybet i vejledningen, er ansøgers:

- Rådighedsbeløb.
- Opsparingsevne.
- Formue.
- Lånemuligheder.
- Mulighed for at indgå en afdragsordning.

Elementerne er oplistet i tilfældig rækkefølge. Der vil fx ikke være grund til at gå nærmere ind i kommunens beregning af ansøgers rådighedsbeløb, hvis ansøger har en formue, som kan dække den ansøgte udgift.

Vurderingen af, hvorvidt ansøger selv kan afholde den ansøgte udgift, er den samme for alle de bestemmelser i aktivlovens kapitel 10, hvor det er en betingelse for hjælp, at ansøger er eller kommer i trang ved at afholde den ansøgte udgift.

2. Behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrundet

Lægelig dokumentation

Det fremgår af forarbejderne til aktivlovens § 82, at den ansøgte behandling skal være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrundet, før der kan ydes hjælp.

Det fremgår videre, at denne betingelse som udgangspunkt vil være opfyldt, hvis behandlingen er lægeligt dokumenteret.

Den lægelige dokumentation kan eksempelvis være i form af en recept eller en lægehenvi-ning. Det er dog ikke i alle typer af sager, hvor det er muligt for ansøger at få en henvisning til den ansøgte behandling.

I sager om hjælp til briller, tandbehandling eller kiropraktik, er det normalt ikke muligt for ansøger, at blive henvist til behandlingen, hvorfor der ikke kan stilles krav herom.

Den behandling, som fremgår af behandlingsoverslaget fra tandlægen eller kiropraktoren, vil som udgangspunkt være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder.

I praksis vil der sjældent kunne ydes (fuld) hjælp til behandlinger, der kan henvises til af en praktiserende læge, hvis en sådan henvisning ikke foreligger. En behandling, som man ikke har fået henvisning til, kan godt være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder, men her gælder subsidiaritetsprincippet.

Ansøgere, som kan få en del af deres udgift dækket af den offentlige sygesikring, skal udnytte den mulighed, før der kan ydes hjælp efter aktivlovens § 82, da hjælp efter aktivlovens § 82 er subsidiær i forhold til hjælp efter anden lovgivning.

Udførelse ved en autoriseret sundhedsperson

Ud over, at behandlingen skal være lægeligt dokumenteret, er det som udgangspunkt også en betingelse, at behandlingen udføres af en autoriseret sundhedsperson. Dette gælder dog ikke i forhold til medicin, som positivt er oplyst i aktivlovens § 82.

Tilfælde hvor der søges om hjælp uden for det offentlige behandlingssystem

Der kan undtagelsesvist ydes hjælp til behandling uden for det offentlige behandlingssystem.

De almindelige betingelser for hjælp til sygebehandling skal i så fald være opfyldt. Der skal således være tale om sygebehandling, behandlingen skal være nødvendig og helbredsmæssigt velbegrunder og ansøger må ikke selv kunne afholde udgiften hertil.

Det betyder, at ansøger kan gives afslag på hjælp allerede, hvis de almindelige betingelser ikke er opfyldt.

Det er yderligere en betingelse, at der ikke er behandlingsmuligheder inden for det offentlige behandlingssystem. Behandlingen skal desuden være lægeligt velbegrunder i hvert enkelt tilfælde.

Behandlingen skal yderligere være lægeligt underbygget som den "eneste" rigtige behandling for ansøger, forstået på den måde, at der skal være lægelig dokumentation for, at ansøger ikke vil kunne få behandling inden for det offentlige behandlingssystem.

V. Praksis – Ankestyrelsens principafgørelser

Der er ikke tale om en udtømmende oplystning af principafgørelser men alene dem, som har været relevante i forhold til behandling af mødesagerne. Nogle af principafgørelserne er truffet på området for hjælp til løbende forsørgelse. Principperne i afgørelserne finder dog også anvendelse i sager om hjælp i særlige tilfælde, herunder hjælp til sygebehandling.

A-42-03

Ved beregning af boligtillæg skulle medtages en fiktiv husleje fra hjemmeboende voksne børn, hvis indtægter oversteg niveauet for Statens Uddannelsesstøtte for Udeboende. Voksne

hjemmeboende børn med indtægter af en vis størrelse må forventes at betale husleje for at bo hjemme.

A-24-24

Reglen om at der kan ses bort fra formuer, herunder i form af aktier, finder efter sin placering kun anvendelse på løbende forsørgelsesydelse efter aktivloven. Reglen kan derfor ikke anvendes i forhold til bevilling af hjælp i særlige tilfælde. Formue skal derfor indgå ved vurderingen af, om der kan bevilliges hjælp efter aktivlovens kapitel 10.

A-8-06

Der kan normalt ikke ydes hjælp til udgifter, som er påtaget før ansøgningen. Indholdet af aktivlovens § 88 om, at der skal søges hjælp, før man påtager sig en udgift, er et fasttømret forvaltningsretligt grundprincip, som kun helt undtagelsesvist formodes at skulle kunne fraviges. Et ønske om en bolig i Danmark var ikke af så akut og nødvendig karakter, at der kunne dispenseres fra udgangspunktet.

A-31-08

Su-lån indgår ved vurderingen af, om ansøger selv kan afholde den ansøgte udgift. Der må ikke gives afslag på hjælp alene med henvisning til muligheden for at optage SU-lån. Der bør laves en samlet vurdering af, om ansøger ved optagelse af SU-lån selv vil kunne afholde udgiften eller en del af udgiften af sit rådighedsbeløb, for eksempel ved indgåelse af en afdragsordning.

42-15

Der kan ikke ydes hjælp til sygebehandling, hvis ansøger selv kan betale for behandlingen for eksempel ved tilbagekøb af pensioner. Det gælder uanset om ansøger er tæt på pensionsalderen, og uanset om pensionen er væsentligt større end behandlingsudgiften. Det kan ikke uden videre lægges til grund, at en pensionsordning kan tilbagekøbes. Muligheden for tilbagekøb er en del af sagens oplysning.

106-15

Kommunen kan ikke give helt eller delvist afslag på hjælp til tandbehandling efter aktivlovens § 82 a og § 82 alene med henvisning til kommunens tandlægekonsulents vurdering af ansøgers behandlingsbehov. Kommunen skal forholde til, om den foreslåede behandling rent faktisk kan dække ansøgers behandlingsbehov. Dette kan gøres ved at gå i dialog med ansøgers egen tandlæge. Ved uenighed mellem tandlægekonsulent og ansøgers egen tandlæge kan kommunen bede om en vurdering af, hvad der er den nødvendige og helbredsmæssige velbegrundede behandling fra en anden tandlæge (en second opinion).

31-16

Der skal være tale om behandling af en sygdom, før der kan siges at være tale om sygebehandling i aktivlovens forstand. Der kan som udgangspunkt kun ydes hjælp til behandling ved en autoriseret behandler. Noget som isoleret set ikke kan betragtes som sygebehandling, kan betragtes som sygebehandling, hvis behandlingen heraf er et led i behandlingen af en decideret sygdom.

104-16

SU-lån sidestilles med en indtægt, da SU betragtes som anden offentlig forsørgelse, og lånet bliver udbetalt med et fast månedligt beløb.

68-17

Tilskud fra private forsikringsordninger som for eksempel Sygeforsikring Danmark sidestilles med egne midler fra tidspunktet, hvor tilskuddet kommer til udbetaling. Sker tilskuddet som refusion efter en behandlings afslutning, beror det på en konkret vurdering af ansøgers økonomiske forhold, om der kan bevilliges hjælp til hele eller dele af den forsikringsdækkede del af behandlingsudgiften. Ydes der hjælp til en behandling, som ansøgere senere modtager tilskud til fra en privat forsikringsordning, vil hjælpen til den forsikringsdækkede del af behandlingsudgiften være tilbagebetalingspligtig.

52-18

Hvis et beløb er overført til en konto, der ikke tilhører borgeren, er udgangspunktet, at beløbet ikke længere er til rådighed til forsørgelse. Kommunen kan dog konkret vurdere, at borger har bevaret rådigheden over formuen. Hvis rådigheden er bevaret, vil der ikke være ret til udbetaling af hjælp, heller ikke med tilbagebetalingspligt.

6-19

Hvis borger på eget initiativ optager lån for at afholde en ansøgt udgift, kan der normalt gives afslag på hjælp alene med den begrundelse, at ansøger selv kan afholde udgiften. Dette gælder også, hvis borger låner pengene af familie eller venner.

VI. De konkrete mødesager

Generelt

De 42 sager til mødet er udvalgt således, at de omhandler hjælp til sygebehandling efter lov om aktiv socialpolitik (aktivloven) § 82. De fleste af sagerne omhandler hjælp til forskellige former for sygebehandling, fx psykolog eller fysioterapi, mens en mindre del af sagerne omhandler tandbehandling. Endelig er nogle af sagerne behandlet efter lov om integration af udlændinge i Danmark (integrationsloven) § 36.

Integrationslovens § 36 har samme ordlyd som aktivlovens § 82. Praxis vedrørende aktivlovens § 82 finder derfor også anvendelse i sager, der skal behandles efter integrationslovens § 36.

Sagerne fordeler sig med et stort antal sager, som er stadfæstet med den begrundelse, at ansøger selv kan afholde behandlingsudgiften. I en stor del af disse sager er der lagt vægt på ansøgers månedlige rådighedsbeløb. I andre af sagerne er der lagt vægt på ansøgers formue. Det følger af vores praksis, at der som en del af vurderingen af ansøgerens økonomiske forhold ses på, om ansøgeren har likvid eller tilgængelig omsættelig formue, som helt eller delvist, kan dække den ansøgte udgift. Dette gælder som udgangspunkt, uanset om formuen er i form af kontant beholdning, indestående i pengeinstitut, værdipapirer, eller en formuegenstand med en fastslået værdi.

Der er endvidere ikke grundlag for at se bort fra de typer af formue, som der kan ses bort fra i forbindelse med hjælp til løbende forsørgelse efter aktivlovens kapitel 4. Det betyder eksempelvis, at der ikke kan ses bort fra pensionsopsparinger, erstatninger, godtgørelser og formuer på op til 10.000 kr. I et par sager har ansøger således ikke fået medhold i, at der skal ses bort fra denne type formue/dette beløb, men har fået afslag på hjælp med henvisning til, at formuen kan bruges til betaling af den ansøgte udgift.

Enkelte sager er stadfæstet med den begrundelse, at ansøgeren ikke har medvirket til sagens oplysning.

I enkelte af sagerne stadfæstes afslag på hjælp efter aktivlovens § 82 med den begrundelse, at fristkravet i aktivlovens § 88 ikke er opfyldt, og at der ikke er forhold, som kan begrunde en fravigelse herfra. Det følger således af aktivlovens § 88, at der normalt ikke kan ydes hjælp til udgifter, som ansøgeren påtager sig, inden vedkommende søger kommunen om hjælp. Det følger dog af vores praksis, at der kan fraviges fra lovens udgangspunkt, hvis der er tale om en udgift af akut og nødvendig karakter, forudsat at ansøgningen indgives indenfor kortere tid efter, at udgiften er påtaget.

En del af sagerne er hjemvist til fornyet behandling i kommunen. Hjemvisningerne skyldes i enkelte tilfælde, at kommunen skal afklare, om behandlingen er nødvendig og helbredsmæssigt velbegrundet.

En del af sagerne er hjemvist med den begrundelse, at sagen ikke indeholder tilstrækkelige oplysninger til, at det er muligt at tage stilling til omfanget af behandlingen og/eller udgiftens størrelse. Det er i forlængelse heraf ikke muligt at foretage en vurdering af, om ansøger selv kan afholde udgiften.

En del af sagerne er hjemvist med den begrundelse, at kommunen ikke har indhentet oplysninger om ansøgers egen mulighed for at afholde den ansøgte udgift ved indgåelse af en afdragsordning eller optagelse af lån. I en række af disse sager, har kommunen, alene med henvisning til størrelsen på ansøgers rådighedsbeløb, givet afslag på hjælp ud fra en forventning om, at ansøger vil kunne indgå en aftale om betaling af behandlingsudgiften.

Enkelte af sagerne er desuden hjemvist, da der mangler oplysninger omkring ansøgers indtægt/udgifter og det således ikke er muligt at lave en fyldestgørende økonomisk rådighedsberegning.

I en enkelt sag er kommunens afslag på hjælp stadfæstet, fordi ansøgers ægtefælle ikke vil skaffe et forsørgelsesgrundlag, selvom dette er muligt. Sagen er et eksempel på, at aktivlovens § 82 er subsidiær i forhold til hjælp efter andre regler, herunder også reglerne om hjælp til løbende forsørgelse.

Konkrete sager

Sag 1: Ansøger har ikke indsendt nødvendig dokumentation

Stadfæstet. Der søges om økonomisk hjælp til briller. Der indgives ansøgning den 3. september 2018. Kommunen anmoder i brev af 7. september 2018 ansøger om at indsende nødvendig dokumentation til brug for sagens behandling, bl.a. dokumentation for ansøgers udgifter og overslag fra optiker. Kommunen giver i brevet ansøger en frist på 10 dage, som de dog senere forlænger efter anmodning fra ansøger. Kommunen oplyser desuden i brevet, at manglende indsendelse af den ubedte dokumentation, kan betyde afslag på det ansøgte. Kommunen giver i afgørelse af 7. november 2018 afslag på hjælp til briller med henvisning til, at de ikke har modtaget den ubedte dokumentation. Kommunen henviser i afgørelsen til retssikkerhedslovens § 11 b. Ansøger klager efterfølgende over kommunens afgørelse og indleverer i forbindelse med klagen en række oplysninger. Kommunen besvarer ved brev af 23. november

klagen. Kommunen oplyser i brevet, at de har modtaget de indleverede oplysninger og oplister hvilke oplysninger, der er tale om. Kommunen anmoder i samme brev igen om nødvendig dokumentation til sagens behandling, herunder dokumentation for udgifter og oplysninger om en mulig formue. Det fremgår af brevet, at kommunen giver ansøger en frist på 10 dage til indsendelse af den udbedte dokumentation og at manglende indsendelse af den udbedte dokumentation kan betyde afslag på hjælp. Det fremgår af kommunens genvurdering, at ansøger ikke har indsendt den udbedte dokumentation, hvorfor afslaget fastholdes.

Ansøger har ikke i tilstrækkelig grad medvirket til oplysninger om sine økonomiske forhold. Det er som følge heraf ikke dokumenteret, at ansøger ikke selv er i stand til at afholde udgiften til briller.

Sag 2: Kommunen har ikke forholdt sig til ansøgers oplysninger i forbindelse med rådighedsberegningen

Hjemvist. Der søges om økonomisk hjælp til 12 psykologbehandlinger. Kommunen har givet afslag på hjælp med henvisning til, at ansøger selv kan afholde udgiften til 12 psykologbehandlinger. Kommunen har vurderet, at ansøger og ansøgers ægtefælle har et rådighedsbeløb på i alt 5.085,54 kr. Kommunen har ikke forholdt sig til, hvor mange psykologbehandlinger ansøger skal have månedligt, hvorfor det er uklart, hvad udgiften til psykolog vil udgøre på månedlig basis. Ansøger har udgifter til bil, som kommunen ikke har medtaget i rådighedsberegningen. Det ses dog af sagens akter, at ansøger har fremlagt en attest fra praktiserende læge der giver anledning til at overveje om udgiften til bil skal medtages i rådighedsberegningen, kommunen har ikke konkret forholdt sig til om udgiften til bil er rimelig i ansøgers tilfælde. Ansøger har i forbindelse med klage oplyst, at de (ansøger og ægtefælle) også har udgifter til medicin. Kommunen har ikke forholdt sig til, om udgifterne til medicin skal indgå i rådighedsberegningen. Sagen hjemvises til kommunen, da det vurderes, at kommunen ikke kunne give afslag på hjælp på det foreliggende grundlag. Kommunen skal indhente oplysninger om, hvorvidt behovet for psykologbehandling er nødvendigt og helbredsmæssigt velbegrundet. Til brug for en eventuel ny rådighedsberegning skal kommunen konkret forholde sig til, om udgifterne til bil og medicin er rimelige og nødvendige udgifter i ansøgers tilfælde. Såfremt kommunen finder, at udgiften til bil ikke er rimelig og nødvendig, skal kommunen forholde sig til, om bilens værdi kan realiseres.

Sag 3: Kommunen har ikke i tilstrækkelig grad forholdt sig til udgiftens størrelse

Hjemvist. Der søges om økonomisk hjælp til medicin. Kommunen har ved beregning af ansøgers månedlige udgift til medicin taget udgangspunkt i indsendte ekspeditionslistes. Kommunen giver afslag på hjælp med henvisning til, at ansøger af sit rådighedsbeløb selv kan afholde udgiften til medicin. Ansøger har i klagen oplyst, at han ikke tidligere har købt alt det medicin, som han faktisk har brug for. Han oplyser, at det skyldes, at han ikke har haft økonomisk mulighed for at købe alt den nødvendige medicin. Han oplyser desuden, at han, udover den medicin, som fremgår af hans medicin kort, skal tage yderligere medicin med en ugentlig udgift på 400 kr. Kommunen har ikke forholdt sig til oplysningerne i klagen.

Kommunen kunne ikke give afslag på hjælp med den angivne begrundelse, da ansøgers tidligere udgifter til medicin ikke nødvendigvis giver et retvisende billede af ansøgers faktiske udgifter til medicin. Sagen hjemvises derfor til kommunen. Kommunen skal på ny forholde sig til hvad ansøgers udgift til medicin udgør og herefter forholde sig til, om de øvrige betingelser for hjælp er opfyldt.

Sag 4: Formue forbrugt forud for afgørelsestidspunktet

Hjemvist. Der søges om økonomisk hjælp til fysioterapi. Ansøger har i forbindelse med sin ansøgning anslået, at behandlingsudgiften udgør 1.500 kr. Kommunen giver afslag på hjælp med henvisning til, at ansøger har haft en formue forud for afgørelsestidspunktet på ca. 4.300 kr. I forbindelse med genvurderingen ses dog bort fra 1.500 kr., som er lånt i forbindelse med en forsinket lønudbetaling.

Kommunen fastholder sit afslag på hjælp med henvisning til den øvrige formue. Det er ikke bestridt, at formuen reelt er forbrugt på tidspunktet for kommunens afgørelse. Ansøger har således ikke længere pengene, da kommunen træffer afgørelse. Sagen er derfor hjemvist.

Kommunen skal i forbindelse med sin fornyede behandling af sagen undersøge, hvad den månedlige behandlingsudgift er og foretage en fornyet vurdering af ansøgers mulighed for at afholde udgiften ved at beregne ansøgers rådighedsbeløb. Kommunen kan, eventuelt som alternativ, også indhente oplysninger om eventuel yderligere formue.

Hvis kommunen i forbindelse med sin fornyede behandling af sagen imødekommer ansøgningen om hjælp, kan kommunen træffe afgørelse om tilbagebetaling som følge af uforvarlig økonomi, hvis forbruget af formuen forud for kommunens oprindelige afgørelsestidspunkt er udtryk herfor.

Sag 5: Sagen er ikke oplyst forud for afgørelsestidspunktet

Hjemvist. Der søges om økonomisk hjælp til tandbehandling. Behandlingsudgiften udgør 14.039 kr. Kommunen har beregnet ansøgers rådighedsbeløb til ca. 13.600 kr. Ansøger gives afslag med henvisning til, at ansøger skal kontakte sin egen tandlæge med henblik på muligheden for at indgå en afdragsordning. Alternativt kan ansøger få lavet den mest akutte del af behandlingen. Ansøger er uenig i størrelsen af nogle af de udgiftsposter, som er medtaget i beregningen af ansøgers rådighedsbeløb. Kommunen har ikke vejledt om, hvorfor den dokumentation, ansøger har indsendt, ikke er tilstrækkeligt til, at udgifterne sættes højere.

Kommunen burde i kraft af oplysningspligten have undersøgt de forhold, der lægges vægt på, forud for afgørelsestidspunktet. Ansøgers relativt høje rådighedsbeløb fritager ikke kommunen for at undersøge ansøgers mulighed for selv at afholde udgiften, inden der træffes afgørelse. Det er desuden en tandlægefaglig vurdering, om dele af- eller hele en behandling er akut. Sagen er derfor hjemvist til oplysning af disse forhold. Kommune skal yderligere bede ansøger dokumentere sine faste udgifter på ny. Kommunen skal i den forbindelse vejlede om, hvilken dokumentation der er nødvendig/hvorfor tidligere dokumentation ikke er tilstrækkelig. Kommunen skal herunder være opmærksom på, om ansøger, som følge af sine helbredsmæssige forhold, har brug for særlig vejledning.

Sag 6: Voksnet hjemmeboende barn kan bidrage til betaling af faste udgifter

Stadfæstet. Der søges om hjælp til en månedlig udgift til medicin på 530 kr. Ansøgers rådighedsbeløb udgør ifølge kommunens beregning ca. 5.230 kr. om måneden. I forbindelse med beregningen af rådighedsbeløbet er de faste udgifter vedrørende bolig delt med to, da ansøger har et voksent hjemmeboende barn. Det voksne barn har en månedlig indtægt på ca. 5.620 kr. i form af SU og løn. Halvdelen af de faste udgifter udgør 3.000 kr. Det voksne barn mener

sig ikke i stand til at betale 3.000 kr. til betaling af fælles faste udgifter og herefter egne faste udgifter på ca. 1.400 kr. om måneden.

Kommunen burde have foretaget en konkret vurdering af, hvor meget det voksne hjemmeboende barn kan bidrage med. Afgørelsen er dog stadfæstet, da ansøger også selv vil kunne betale sine medicinudgifter, hvis det voksne hjemmeboende barn betaler en mindre del af de faste udgifter. Der er således ikke taget stilling til, om lighedelingen af udgifterne er rimelig, da det voksne hjemmeboende barn kan bidrage i et sådant omfang til betaling af de faste udgifter, at ansøger kan afholde sine medicinudgifter, uden at det voksne hjemmeboende barn selv at komme i økonomisk trang. Ved vurdering af det voksne hjemmeboende barns trang indgår, at barnet er studerende.